Ч. 51. Львів, Вторник дня 4. (17.) марця 1903. Річник VII.

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:

на цілий рік . . 20 кор.
на пів року . 10 кор.
на чверть року . 5 кор.
на місяць . 1·70 кор.

За границею:

на цілий рік . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків

Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Маніфест царя Миколи II.

(X) Самодержавний володар не має звичаю безпосередно відкликувати ся до своїх підданих, а послугує ся звичайно всякими посередними способами і орґанами до вияви своїх думок і своєї волі. Тимто в Росиї від памятного маніфесту царя Олександра II, яким знесено в Росиї кріпацтво, не було такої вияви володаря самодержавної Росиї. Одначе після подій, які останними роками потрясали підвалинами могутного царства, кружляли по дневниках всякі вісти, а в останних часах була гутірка, що в роковини знесеня кріпацтва появить ся маніфест, яким будуть покликані заступники всяких станів до репрезентацийних тіл. Але заповіджений маніфест не появив ся, лише в окремім виданю »Правительственного Вістника« петербурского оповіщено царску постанову, яка має почате реформами Олександра II діло дальше повести. Після появи сего маніфесту Миколи II »холодним вітром од надії повіяло«, говорячи словами віщого Тараса, позаяк не справдили ся надії, які в деяких дневниках віщовано. До тогож ще й се вельми замітно, що сей маніфест появив ся не в роковини знесеня кріпацтва, а в день смерти Олександра III. і Миколи II. зазначує, що вважає »сьвятим обовязком вітцем розпочате утриваленє порядку і правди довершити«. Тут отже у ліберально настроєного царя, що бажав би повести діло реформи царства в дусі свого діда, проявляє ся очивидно вплив матери і могутний ще вплив Побєдоносцева, який звертає єго на шлях батька Олександра III. Тим то маніфест вказує на »ворохобні засівані в части протидержавними намірами, в части російскому житю чужими науками«, хоч як-раз полишенє шляху свобіднійшого володарства в другій половині доби Олександра II. і страшний гнет за володарства Олександра III. спонукували вольнодумні елементи до сеї розпучливої боротьби, до ворохобні. В тих ворохобнях бачить цар перепону загальної праці до поправи добробиту народного, позаяк безпокоять уми підданих і відтягають від продуктивної роботи та виривають молоді сили з краю. Цар заповідає толєранцию, приписану основними законами російского царства, які признають православну церкву пануючою, а всім иновірцям і чужим ісповіданям признає свободу віри і богослуженя. Однак можна сумнівати ся, чи та свобода відносить ся також до єствуючих ще потайно уніятів, або і до сектантів всякого рода, між иншими і до численних на Україні штундистів. Маніфест заповідає поправу материяльного положеня православного духовеньства сільского, яке в Росиї відгривало ролю більше поліцийного, як просьвітно-культурного і релігійно-морального чинника.

Дальше вказує маніфест на потребу пособлюваня народному господарству і діяльности кредитових державних інституций іменно дворяньского і крестяньского банку, на потребу скріпленя і розвитку добробиту дрібних дворян і селян, яко підвалин російского селяньского стану. Тими справами мають займати ся ґубернїяльні комітети і примінювати законні постанови відповідно місцевим окремішностям при участи мужів довіря. Ґубернска і окружна управа має бути зреформована працею місцевих заступників. Дальше управильненє місцевого житя має послідувати при участи приходских кураторий православної церкви і громадскої управи.

Вся отже реформа, яка проглядає з царского маніфесту, має лише характер чисто економічний і місцевий. Про земства в західних ґуберніях, про розширенє круга діланя тих земств, які єствують, нема навіть згадки. Але як небудь сей маніфест заповідає так тісно обмежені реформи, як небудь не можна їх зовсім вважати виявою якоїсь репрезентативної системи, всеж таки та обставина, що цар видів ся приневоленим після подій в останних роках в Росиї відозвати ся прилюдно до своїх підданих, вказує, що дотеперішний лад не дасть ся на дальше там удержати, що й найвисші круги приходять до переконаня потреби реформ, як небудь так тісно обмежених, се вказує, що і там починає займати ся на сьвіт.

Краєве товариство кредитове урядників і сьвящеників.

Звичайні загальні збори Краєвого Товариства кредитового урядників і сьвящеників у Львові відбули у власнім льокалю Товариства дня 5. с. м. при численній участи членів під проводом президента Ради Надзираючої радника Ярослава Ільницкого. Збори відкрив короткою промовою президент Ради радник Ільницкий, і сконстатувавши, що збори є по мисли статута правосильно скликані, покликав на секретаря зборів проф. Андрея Алиськевича а на єго заступника п. Ів. Вертипороха, учителя нар. з Ляшок Королївских. По відчитаню проф. Андреєм Алиськевичом і принятю загальними зборами протоколу з попередних загальних зборів, уділив президент голосу директорови Ал. Сероїчковскому, котрий відчитав справозданє за рік адмін. 1902. Після сего справозданя числило Товариство з кінцем 1902. року *209 членів з 237* декларованими уділами на суму *11.850 К*, з чого в дійсности вплачено *8.385 К 11 сот.* або 70·76% квоти декларованої, а пересічно 40 К 12 сот. на одного члена. При специфікациї, до яких катеґорий належало повисших 209 членів, зазначив дир. Сероїчковский, що сьвященики, для котрих головно брак дотепер такого товариства давав ся відчувати, що було головною причиною єго заснованя, становили лише 23·92% всїх членів. Дирекция має однак надію, що в сім році відносини сї змінять ся на ліпше: *сьвященики приступлять численно в члени Товариства, в случаю потреби будуть лише виключно до сего Товариства звертатись о позички і в своїм сьвященичім Товаристві льокувати свої ощадности. Фонд резервовий* виносив 31. грудня 1902. року *468 К 82 сот.* Вкладки щадничі виносили в дни 31. грудня 1902. року *43.478 К 06 сот.* і ульоковані були на 65 книжочках вкладкових по 4½%. *Стан уділених позичок* виносив по узглядненю сплат в році 1902. в дни 31. грудня 1902. року на 43 скриптах 32.153 К 90 сот. і на 56 векслях 16.119 К, разом *48.272 К 90 сот.* залеглостий в плаченю рат і сплачуваню позичок не було жадних. На льокациях в товариствах кредитових і банках мало товариство в дни 31. грудня уміщену квоту *2.349 К 91 сот.* Загальний оборот виносив в році 1902. суму *211.392 К 76 сот.* Справ спірних не було жадних. З кредиту банкового Товариство не користало, бо власні фонди покривали запотребованє позичок. *Чистий зиск за рік 1902. виносив 472 К 90 сот.* По відчитаню членом комісиї ревізийної п. Николая Мельника справозданя комісиї ревізийної з переведених кількаразових шконтр каси книг, і діловодства Товариства приняли збори згідно з внесенєм комісиї справозданє Дирекциї за рік 1902. і уділили Раді Надзираючій і Дирекциї абсолюторию, а надто ухвалили для Дирекциї признанє і подяку за інтензивну, осторожну і успішну працю.

Опісля рішили загальні збори розділити чистий зиск 472 К 90 сот. в отсей спосіб:

1) на 6% дивіденди від уділів членьских квоту . . . . . 172 К 50 с.
2) на ремунерацию членови Дирекциї п. Гр. Грозикови . . . . 100 „ — „
3) на амортизацию коштів заснованя квоту . . . . . 100 „ — „
4) приділити до фонду резервового решту . . . . . 100 „ 40 „
разом . 472 К 90 с.

В дискусиї над розділом чистого зиску забирали голос пп. о. Т. Лежогубский, п. Йос. Максимович і п. Василь Чума. Відтак приступлено до вибору шістьох членів Ради Надзираючої, котрими вибрано: о. Йосифа Фоліса, о. Ал. Темницкого, д-ра Миколу Шухевича, п. Василя Нагірного, проф. д-ра Кирила Студиньского і ревідента рахункового Дирекциї скарбу п. Ом. Куницкого. — Членами комісиї ревізийної вибрано пп. Миколу Мельника, Андрея Кияка, п. Йосифа Максимовича, а заступником члена Комісиї рев. п. Сидора Бриттана, секретаря »Дністра«. Вкінци затвердили загальні збори одноголосно поновний вибір п. Ів. Бачиньского на члена Дирекциї, доконаний Радою Надзираючою. По вичерпаню

Ліцитациї в Публичній Галї авкцийній, Львів, пасаж Міколяша, будуть відбувати ся постійно два рази в тижни все о 4. год. пополудни, а іменно: **в понеділки** на образи, дорогоцінности, меблї, дивани, фортепяни, повози і взагалї твори штуки; **в четверги** на ґардеробу, господарскі урядженя, машини до шитя та инші дешеві предмети до щоденного ужитку. Списи принятих річий на ліцитацию будуть виставлені найпізнїйше 2 дни перед ліцитациєю у вікнах Галї, а на жаданє за малою оплатою могуть бути присланї. **Вистава** отворена щодень від 3. до 8½ год. попол., а в сьвята від 9. до 12. год. в полудне.
Бюро отворене для принятя річий і виплат від 9. до 12½ год. в полудне. 27(17—?)

порядку дневного подякував президент радник Ярослав Ільницкий присутним за прибутє на загальні збори, висказав радість по причині хорошого розвою Товариства і зложив в імени зборів Дирекциї щиру подяку за єї успішну і інтензивну працю. Директор Ал. Сероічковский подякував за признанє і поставив іменем Дирекциї внесенє, щоби загальні збори виразили прилюдну подяку і признанє за попиранє інтересів Товариства Товариству »Просьвіта« за уділенє льокалю і Редакциям руских часописий за безплатне оголошуванє комунікатів Товариства, що загальні збори одноголосно ухвалили. На тім закінчено загальні збори о год. 8½ вечером.

З політичного поля.

В австрийскім парляменті найблизшою справою нарад палати послів буде угода з Угорщиною. Грозила їм ческа обструкция, однак президент міністрів др. Кербер успів єї здержати, допровадивши до порозуміня з Молодочехами. Клюб молодоческий визначив 18 бесідників над угодовими предложенями. Означає се стілько, що занеханє обструкциї. І справді молодоческий клюб вислав комунікат до дневників, в якім оправдує себе із зміни тактики, твердячи, що через чинну опозицию успішнійше перебє пляни д-ра Кербера, чим дорогою обструкциї Цїлию клюбу є повалити теперішний кабінет. — В комісиях є на добі найважнійшою акция польского Кола за удержавненєм північної зелїзниці. Виминаюча відповідь міністра зелїзниць д-ра Вітека не вдоволила речників галицких інтересів, які жадають, щоби удержавленє наступило до 1904. р. Др. Колішер надав справі острійшу цїху на послїднім засїданю зелїзничої комісиї, звязавши єї зі справою угорскої угоди. Тому сам презес кабінету др. Кербер хоче переняти дальші переговори, щоби через таке iunctim не наразити недалекої угодової дебати на нові непредвиджені трудности.

У французскій палаті вела ся жива дискусия над заграничною полїтикою. Знамену бесїду виповів націоналїстичний посол Мілєвоє, редактор дневника La Patrie. Социялїстичні помисли про загальне розоруженє — сказав — є мріями. Найлїпшою запорукою мира є безнастанна воєнна поготова і французско-російский союз. Бесїдник твердив, що Росиї належить завдячити, що здержала в р. 1875. Німеччину перед остаточним знищенєм Франциї. Социялїст Жевре перервав сї виводи окликом: Анґлїя також здержала Німеччину, а прецїнь не голосите потреби союза з Анґлїєю! В дальшім ходї виводив Мілєвоє, що єдино Александрови II належить завдячити, що удало ся так давно удержати мир в в Европі. Право Франциї до Альзациї і Льотаринґії є безперечне і доки ся справа не полагоджена, доти загальне розоруженє є неможливе Бесїдник висказав радість, що добрі зносини навязано знов з Італїєю і запитує міністра, яку ролю відограє Франция на Сходї, коли вибухне може леда хвиля грізний пожар. Консерватист Бери зазначив, що не можна довірювати обітницям султана що-до реформ в Македонії; Франция не повинна довше мовчати. Консерватист Деляфос обговорює ситуацию в Мароку і думає, що безнастанні мароканьскі повстаня викликують европейскі інтриґи. Мароканьска квестия дасть розвязати ся через порозумінє межи Франциєю, Анґлїєю а Іспанїєю, а за підставу такого порозуміня треба приняти невтральність ґібральтарского проливу. Дискусию відложено єще на дальше.

Манїфест царя, до якого подаємо коментарі у нинїшній вступній статї, звучить в дословнім перекладї:

Вступаючи на престол предків, зробили ми сьвятий обіт перед Всемогучим і перед власною совістию, що будемо беречи основ сьвітової могучости Росиї і житє своє пожертвуємо службі для дорогої вітчини. До сповненя задачі супротив підданих вибрали ми дорогу, якою ішли наші попередники, а особливо наш бл. п. отець. Вчасна смерть єго не дала єму докінчити дїла, так що нам припав обовязок довести до кінця розпочате моїм вітцем дїло, утвердити лад і права після потреб житя народу. На превеликий наш жаль ширить ся в державі заколот, а науки, чужі російскому житю, спиняють працю около піддвигненя гаразду. Заколот той завертає підданим голову, відтягає їх від плідної працї і псує дороге нашому серцю родинне житє і молодечі сили так потрібні для вітчини. Жадаємо від високо і низько поставлених сильної волї і сильного опору против всякого нарушуваня закону.

Спускаючи ся на те, що всї горожани чесно і вірно сповняють свої обовязки і свою службу, постановили ми заспокоїти декотрі потреби держави. Уважаємо за річ конечну бережене законів о терпимости, що містять ся в основних законах Росиї, котрі православну церкву признають пануючою, але всїм иншим ісповідникам забезпечують свободу віри і богослуженя після їх обрядів.

Дальше постановили ми видати розпорядженє задля поправи материяльного положеня сїльского православного духовеньства, щоби збільшити єго участь в публичнім житю.

Відповідно до задач попираня сїльского господарства має бути дїяльність державних кредитових заведень і дворяньских та селяньских банків приноровлена до розвитку і добра дрібного дворяньства і селян. Мають се бути стовпи російского житя. Ревізия законів для селян має бути придїлена ґуберніяльним совітам для дальшого виготовленя тих законів і приноровленя їх до місцевих потреб; а до тих совітів будуть покликані люди, що мають довірє у загалу. Дуже пильною справою є знесенє тяжкого для селян обовязку поруки.

Ґуберніяльна і окружна управа має бути зреформована через покликанє місцевих заступників.

Вкінци манїфест взиває підданих, щоби як найусильнїйше спільними силами дбали про поправу обичаїв, про піднесенє родинного і публичного житя, а міністрів і висших урядників, щоби висказали свою гадку в справі переведеня вказаних в манїфестї намірів.

Новинки.

— **Календар.** Ві вторник: руско-кат. Гарасима, Юлїянії; рим.-кат. Ґертруди. — В середу: руско-кат. Конона; рим.-кат. Едварда.

— **Тарасове сьвято у Львові.** Пригадуємо, що завтра ві вторник відбуде ся в сали »Народного Дому« у Львові концерт в 42. роковини смерти Тараса Шевченка. Патріотичним обовязком кождого Русина не лише зі Львова але й з околиці є причинити ся до звеличаня дорогої нам памяти великого віщого ґенія Тараса і віддати єму приналежну честь і поклін.

Початок концерту точно о годинї пів до 8. вечером. По концертї відбуде ся комерс в пасажи Міколяша в давній реставрациї Орловского.

— **Против »Народної лїчницї«** виступив Dziennik polski з замітом, що се є »ународовлюванє нужди«. До таких постулятів — кінчить маґістрацкий орґан свої уваги — як подїл краю на польску часть і руску, з польским і руским намісником, з польскою і рускою шкільною радою, з польским і руским університетом і т. д. насилу бажають ще додати постулят роздїлу пр. між тифом, шкарлятиною, дифтериєю, аби був польский і руский тиф і т. д. Як же безмежно сумна, нездорова се проява! — кличе з емфазою Dziennik, немов би не знав про факт, що Поляки мають також множество »Народних лїчниць« в шпиталях і шпиталиках ріжних кляшторів, де недужим прямо накидують латиньский обряд, подаючи тим самим в пониженє та рівнодушність в почуванях недужих наші церковні треби та обрядові ріжницї. Тому мусимо з повним обуренєм відперти злобні вигадки польского гакатиста з нагоди великодушного і патріотичного замислу нашого Владики.

— **З »Кружка українських дївчат«** у Львові. Загальні збори »Кружка« відбудуть ся в недїлю, дня 29. с. м. а не дня 25, як се було оголошене. Порядок нарад не зміненний.

З житя і гадок.

(*Руский патріотизм в сьвітлї фактів*),

Ґіпс я, коли не маю правди за собою кажучи, що руська суспільність се перворядна народність, що розуміє свій інтерес у кождім напрямі і змагає до вершка совершенности! Русь — для Руси, се девіза і проґрама і цїль, яку чуємо з усюди — так що вже »страх пішов на Ляхи« та одні вже самохіть вибирають ся »за Сян!«. Та вибачай сьвітла ц. к. Прокураторіо, що не думаю анї слова писати про те, що Ти думаєш думати, коли береш під свої золотом оправні окуляри і під свій страшний навіть для польских часописий оловець. Та ще польскі часописи мають чим покривати конфіскати, для них се лише пожадана рекляма, але ми — бідні, жиємо лиш величию руского патріотизму і — з кривдою для власного жолудка бавимо і учимо Русинів, щоби були — Русинами.

Не про Поляків та не про Сян я думав, а думав я про наші народні твердинї, наші просьвітні і фінансові інституциї та товариства. »Ми Русини дрищівскі тримаєм ся фест« — писав во время оно якийсь вибачте дрищівский гакатист, розуміє ся gente Ruthenus natione Polonus.

Кілько то не здвигли Русини ріжних інституций і товариств для добра і величи Руси?! Та ким они стоять?! Загалом чи одиницями? А найгірше се, що чим більше видере ся хтось висше, тим більше єго видко. І так: Просьвіта і єї читальнї суть лиш на папери дуже дїяльні, а в самій річи 50% читалень — се мертві букви, придатні для статистики. Народна Торговля чисто руска інституция — підпирана лиш такими Русинами, що носять до неї »на хвилю« кожух, кальоші і парасоль, а купують у всяких купців хрещених і нехрещених. Нагірний обходив соту свою працю, а польскі архитекти за той час поставили 200 церков. Ризниця — перепрашаю: Ризница в Самборі удержує робітничий персонал лиш з самих руских робітниць та дає значні суми в користь фондів вдовичих, а Є. ВПр. Мартин Пакыж купує церковні річи в Устєнского Спожарского і т. д. Та диво — що тут обі сторони: о. Пакиж і Ризница — крайно »кацапіческія«. А тернопільске духовеньство з о. Громницким на чолї друкують подяку львівскому бронзовникови Фелїкеови Ґетлїхерови, що хорошо визолотив чаші. Рускі Служебницї Пр. Дїви пухнуть з голоду і для удержаня мусять іти на варібки — а рускі сьвященики спроваджують ріжних полатайків (часом і нехрещених), купують по Яричовах і Яновах „ґальони“ і направляють старі апарати і хоругви. Не рідко стрінеш жида на банї церкви, побиваючого бляхою! Се все в імя руского патріотизму і рускої солїдарности.

А лектура домова?! Пренумерує ся Kurjera, Przegląd powszechny і Przegląd (полїтичний) аби не предплачувати рускої часописи. Дає ся жертви Капуцинам і Бернардинам, а квестарів на рускі церкви проганяє ся; навіть орґанїсти дістають за оплатки, коли товариство св. Петра має чи не 20 членів! Радо приймає ся календарі Ziemianina і відсилає ся корону почтою — а стїнний календар руский видаваний товариством педаґоґічним — »хоч чорта вартний« — прибиває ся до стїни, але на товариство педаґоґічне не посилає ся анї гелєра!

Промислово-господарска спілка і Н. Торговля продають машини рільничі о много лїпші і дешевші — а загал Русинів має все з рук крутячих ся по краю обманців аґентів, що накидають не лиш темному мужикови але і мудрому інтелїґентови свої коси, серпи, сїчкарнї і т. д.

Навіть і в справах загальної культури не лїпше: Проф. Насальский видає — як вміє і може — свою бібліотеку, а лїтературний ереопаґ (знаючи досконалю редакцийні трудности) постійно нотує в бібліоґрафічних нотатках кождий випуск з додатком: »лїтературної стійности ся книжка не має« — хоч приміром »сільска ідилля« має дуже велику стійність! — Єсть одним одно товариство господарске в Галичинї »Сїльский Господар« — але Господар о. Негребецкого о тім не знає і єще навіть не зволив повідомити своїх передплатників, що таке товариство в рускім сьвітї істнує, а вжеж анї слова зазиву: вступайте в се товариство!

Се все в імя одноцїльних змагань на поли працї для піднесеня рускої культури!

Та тисячі таких ріжних милих приємностий, з котрими приходить ся стрічати на кождім кроцї, а кождий нехай собі решту сам досьпіває, єсли в нїм є ще троха руского духа. А гаката? — розуміє ся, процвитає, бо на гною кождий будяк добре буяє!

— ї. —

— **З Мостиск**. Заг. збори »Народного Дому« в Мостисках відбудуть ся дня 21. с м.

— **З Сянока**. Заг. збори тов-а »Руский Народний Дім в Сяноці«, відбудуть ся в середу дня 25. с. м. комнатах »Рускої Бесіди« о 5. год. вечером.

— **З Дрогобича**. Другі заг. збори задаткового тов-а »Народний Дім« в Дрогобичи відбудуть ся в середу дня 25. с. м. в комнатах »Руского Касина« о 2. год. пополудни.

— **Вокально-декляматорский вечер в Вашківцях в. Чер**. Тов.-»Снятиньский Боян« устроює в неділю дня 22. с. м. в сали касиновій в Вашківцях над Черемошом в память буковиньского руского поета Осипа Юрия Гординьского Федьковича при ласкавій співучасти Вп. Парт. Данчула вокально-декляматорский вечер з добірною проґрамою. Половина чистого доходу призначена в користь: Філії Товариства »Руска Школа« в Вижници. — Ціни місць: Крісло первородне 1 К 50 сот. Партер 1 К. Партер для селян 50 сот. — Початок точно о год. 7½ вечер.

— **Ще в справі дяківскої льотериї**. Одержуємо ще отсе письмо до поміщеня: Прошу ВПр. Отців, котрі не відіслали належитости 3 К за прислані образи дяківскої льотериї, щоби се зробили як найскорше. Висилати належить до Виділів дяківских Товариств своєї диецезиї. у Львові на руки Всеев. о. митрата Туркевича, в Перемишли на руки Всеев. о. пралата Войтовича, в Станиславові на руки Всеев. о. крил. Богоноса. *О. Д. Танячкевич.*

— **Великопостна осьмодневна місия** в церкві оо. Василиян у Львові відбуде ся на днях від 21—29. н. ст. марця 1903. в отсім порядку: Дня 21. марця т. є в суботу вечером о годині 5. вечірня, опісля проповідь і суплікация. В неділю і прочі дни: перед обідом: о год. 5. проповідь I. о год. 6. утреня, о год. 6. 7. 7. 9. читана Служба Божа, о год. 10. сьпівана Служба Божа і проповідь II. По обіді: о год. 4. вечірня, о год. 5. проповідь III, о год. 6. акафист, о год. 6½. проповідь IV. і суплікация. Такий сам порядок богослужень і проповідий буде через всї прочі дни місиї. В неділю 29. марця на вечірни торжественне закінченє місиї і поставленє місийного хреста.

— **Курс пожарних інструкторів** для селяньских сторожий огневих відбуде ся в Коломиї заходом тамошного »Сокола« і при співучасти звісного пожарника п. Антона Щербовского в днях 1, 2. і 3. цьвітня с. р. Хто би хотів взяти в тім курсї участь, зволить зголосити ся в рускім »Соколї« в Коломиї.

— **На Мазури!** Краєва дирекция скарбу перенесла двох діяльних Русинів »ве взґлєндуф службових« зі східної Галичини на Мазури. Перший з них є официял податкового уряду в Снятинї, п. Евген Шепарович, основатель і діриґент »Снятиньского Бояна« — перенесений до Лїманової. Другим є п. Генрих Рогозиньский, адюнкт податкового уряду в Заболотові, основатель тамошної читальнї »Просьвіти« — перенесений до Живця. З днем 1. цьвітня с. р. оба мають перебрати ся до своїх місць в галицкім Сибірі, призначенім для Русинів, що признають ся до своєї народности. Не сумніваємо ся, що рускі посли у Відни внесуть в сїй справі інтерпеляцию до міністра скарбу з запитом, за яку провину переносять обох урядників з одного кінця краю на другий, без дисциплїнарного слїдства.

— **Намісництво** надало презенту на опорожнену парохію »regiae collationis« в Ланчинї, о. Михайлови Левицкому, дотеперішному парохови в Обертинї.

— **На Товариство ім. св. Петра** жертвували Впреп. о. декан Іларий Пачовский з Борщович і директор »Днїстра« Вп. п. др. Ярослав Кулачковский по 50 К. Виділ Товариства вписав пп. жертводателїв в члени основателї Товариства (§ 5, 2), а тут складає їм прилюдну подяку. Vivant sequentes.

— **Чутки** про близьке уступленє намісника ґр. Пінїньского не перестали появляти ся в прасї. Віденьска »Die Zeit« доносить, що в польскім Колї говорять про уступленє ґр. Пінїньского. Єго наслїдником мав би стати теперішний краєвий маршалок ґр. Андрій Потоцкий. Місце ґр. Потоцкого заняв би бувший посол соймовий ґр. Здислав Тарновский, син б. маршалка Я. Тарновского з Дикова.

— **Коли збере ся галицкий сойм**. Орґан намістника Gazeta nar. заперечує вість подану N. W. Tagblatt-ом про скликанє галицкого сойму на час великодних ферий в парляментї. Парлямент мусить полагодити буджет і угодові закони і нема вигляду, аби перед кінцем червня покінчив свої працї. Др. Кербер наміряє скликати галицкий сойм на довшу сесию в вересни і жовтни. В такім случаю полагода краєвого буджету на 1903. дізнасть припізненя.

— **Військові маневри**. Після донесеня Pester Lloyd-а, крім маневрів 7. і 12. корпуса в полудневій Угорщинї, відбудуть ся в осени сего року великі маневри кавалєриї в Галичинї, на які приїде цїсар. Маневри мали би відбути ся межи Городком, Краківцем а Яворовом.

— **Іменованє**. Міністерство торговлї іменувало укінченого слухача прав, Діониза Бачиньского, концептовим практикантом дирекциї почт і телеґрафів у Львові.

— **Польский »вєц народови«** відбуде ся у Львові на польскі зелені сьвята с. є дня 31. мая і 1. червня.

— **Загально-академічне віче**, яке відбуло ся в суботу у Львові, в справі послїдних арештовань і слїдства за мнимими революціонерами російскими в Галичинї, ухвалило дві резолюциї з протестом проти такого поведеня. По вічу зібрані академики мали устроїти демонстрацию перед російским консулятом, але коло почти заступила їм дорогу поліция піша і кінна. Демонстранти розбігли ся, але як зричайно в таких случаях у Львові не обійшло ся без крови і арештовань. Чотирох арештованих академиків заведено на поліцию і по списаню протоколу випущено того самого вечера.

— **Польский зїзд повітовий** відбув ся дня 13. с. м. в Дрогобичи. На зїздї був знаний аґітатор др. Козловский і єго помічник Адольф Ценьский. Наради отворив п. Вісневский, а по нїм промовляв др. Козловский, взиваючи до злуки двори і міста до працї для »ойчизни«. Дальше забирали слово п. Ценьский, кс. Сервацкий, ґр. Ст. Тарновский нападаючи на Русинів. Віче закінчено вибором комітету з 26 мужів довіря. Предсїдателем комітету вибрано повітового маршалка Вісневского, а єго заступником кс. Сервацкого.

— **Льосованє** позичкових акций „Руской бурсы“ в Новім Санчи. Дня 15. н. ст. лютого 1903. в день Стрітеня Госп. вильосовано отсї числа позичкових акций: 44, 57, 64, 69, 97, 161, 374, 407, 409, 417, 434, 436, 439, 459, 472, 47', 494, 534, 538, 543, 562, 580, 602, 607, 611, 674, 676, 719, 742, 824, 850, 874, 905, 936, 948, 949, 978, 982, 987, 992; 1063, 1254, 1334, 1350, 1360, 1593, 1602, 2060. — Властителї вильосованих акций сеї кацапскої бурси з патріотичного обовязку повинні перенести свої экциї на »Українську Бурсу в Новім Санчи«.

Наука, штука, лїтература.

— **Репертуар Руского народного театру у Львові**.

Нинї в понедїлок, дня 16. марця (замість у вторник) *перший раз на галицких сценах*: »Відьма«, фантастична опера в 5 відслонах, Л. Яновскої, музика М. Лисенка.

Середа, дня 18. марця *премієра конкурсова*: »Кара совісти«, драма в 5 діях Гр. Цеглиньского.

Четвер, дня 19. марця *гостинний виступ тенора п. Волошина*: »Запорожець за Дунаєм«, оперета в 3 діях Артемовского і »Вечерницї, діло музичне Ніщиньского.

Субота, дня 21. марця другий раз: »Жидівка вихрестка«, драма в 5 діях зі сьпівами Тогобочного.

— **З Руского народного театру.**

Дон Цезар, оперетка Делїнґера в переводї Л. Стечиньского, виставлена в суботу руским театром, насунула нам гадку, чи взагалї наш народний театр може і повинен »пускати« ся на оперетки? Нам здає ся, що рішучо нї, коли вже не з яких инших причин, то прямо з браку відповідної сцени. Оперетка, при всїй своїй банальности, вимагає вистави в декорациях, перепиху в костюмах — а нас на те не стати. Інтернаціональну оперету повинна на нашій сценї заступити вповнї славяньска муза, отже після наших народних водевілїв, опереток та опер, російскі, ческі, польскі, болгарскі, сербскі народні оперети та опери. Придбанє репертуару могло-б наступити евентуально за виміною, так як вже приміром п. Григорович, б. тенор нашої, а відтак польскої оперетки у Львові і хорватскої в Загребі, покликаний тепер до королївского театру в Білгородї, починив заходи, щоби перенести на тамошну сцену »Запорожця«, »Не ходи Грицю« і др.

Зрезиґнувавши з артистичних вимогів, можемо признати, що особливо хори випали солїдно, а також солїсти з малими виїмками сповнили совісно свої завданя. П. Петрович як Дон Цезар, не вмів може доволї панувати над своїм темпераментом, але за се панував вповнї над своїм сьпівом, який випав бездоганно. П-на Кравчуківна гарно виглядала за Пебля і відповіла зовсїм так під зглядом гри, як сьпіву. П-нї Стефановичева як Марітанна старала ся очивидно відповісти вимогам своєї ролї, а п. Рубчак, як міністер, визискав малу партию для виказаня свого феноменального голосу. П. Захарчук, як король виглядав гарно, однак був надто звязаний, а при тім сьпівав, хоть приємним орґаном, але надто тихо. Не радимо форсувати голосом, але єго-ж можна зміцнити вже через само уставленє устної ями. Комічну пару незгідного подружя творили пп. Осиповичева і Шеремета, який однак не виявляв якось сего вечера звичайного собі гумору. Вкінци в поменших ролях п. Ґембіцкий був знаменитим сторожем вязницї, а п. Леонтович знов анї під зглядом вигляду, анї виступленя, анї голосу цїлком »невійсковим« жовнїром.

Найбільше дало-б ся закинути виставі, так що-до сценериї, як і ґардероби та і режісериї, як пр. не поінформувала пазїв, що навіть колиб пса застрілили, то на дїлї они більше здрігнули-б ся, чим се стало ся підчас екзекуциї славного Дон Цезара, що ще недавно пив з ними вино. А потім, коли сей Дон Цезар вертає в перебраню і стає перед ними немов воскресший з мертвих, то чей також і пазї можуть счудовати ся на таку подію, від якої пізнїйше міністри падають в обморок. Гарним пазям не можемо брати за зле такого браку застановленя, тому звертаємось до режісериї.

— (—*к*) В вчерашній виставі 5-актової народної драми зі сьпівами і танцями Л. Манька »Нещасне кохання« станула на чільнім місци п-ї Ґембіцка в головній ролї дївчини Варки, зведеної і покиненої парубком Семеном (п. Барвіньский). Особенно випала з всею природностию сцена, в якій батько Варки, Тютюн (п. Ґембіцкий) по повороті з Криму проклинає осоромлену Варку та проганяє єї з хати. Сцену стрічі Варки з Семеном і топленя своєї дитини, а вкінци трогаючу сцену пращаня Варки перед вязницею з родичами і з громадою виступювала п-ї Ґембіцка з всею точностию і зберала грімкі оплески за знамениту гру. П. Ґембіцкий, як звичайно, віддав ролю Тютюна із повним знанєм і чувством. Ролю єго жінки піячки Кулини грала добре п-ї Осиповичева. Жаль лише, що на піячку не подобала. Природні черти лиця були ту не на місци, бо роля Кулини вимагала відповідної характеризациї лиця. Роля парубка Семена була рішучо невідповідно обсаджена. Заступати так знаменитого в сїй ролї п. Стадника п. Барвіньским було прямо фатальним кроком, бо ся роля рішучо не надає ся для п. Барвіньского. Поступимо навіть дальше і скажемо, що з дотеперішних виступів п. Барвіньского не можна бути вдоволеним. Виговор і наголос українських слів з російска, непевність рухів і неприродний патос наслїдком незнаня ролї — се кардинальні хиби, які можна було слїдити від самого початку виступів п. Барвіньского на нашій сценї. П. Барвіньский як артист українських театрів, а тим самим, якби хтось думав, взір до наслїдуваня, може внести деправацию на нашу сцену. В епізодичних ролях визначили ся передовсїм пан Шеремета і п-на Кравчуківна. П. Шеремета як Хведот, деньщик, подав викінчений тип хвалька-салдата а своїми осьвідчинами Варцї викликав бурю оплесків. П-на Кравчуківна в ролї дївчини Маланки чарувала і поривала всїх своїм сьпівом і зберала грімкі оплески. Типовою піячкою і ходячою сваркою була п-ї Стечиньска в ролї Зїнки, сїльскої сплетницї. Збірні сцени, хори і танцї випали складно. Прихильна замітка належить ся ще тому з акторів, що з пожертвованєм (для штуки) скочив до ріки ратувати дитину. Скок був добре обдуманий і ефектовний. Публики було в театрі, як кождої недїлї, повно.

— **Важне для сьвященників**. Редакция »Богословского Вѣстника« видала знаменитий твір св. Йоана Золотоустого »О сьвященствѣ« разом з іконою і житєписию того сьвятого (сторін XII+240). Для житя духового кождого а головно сьвященика необходима лектура; виконана під зглядом технїчним артистично, може служити яко настїльна книжка. Набути можна по цїнї 3 кор. в редакциї »Богосл. Вістника« або в книгарни Ставропигійскій (для тих, що зложили передплату на »Бог. Вістник« за р. 1903. цїна 2 кор.). З огляду, що наклад виносить всего 600 примірників, проте належить поскорити з замовленями. Купуючі дістануть безплатно також виданє тоїж редакциї »Св. Письмо о сьвященику«. (На почтову пересилку треба залучити 20 сот.

— **Репертуар Львівскої Фільгармонії**. Ві вторник дня 17. с. м.: сінфонїчний концерт.

В четвер, дня 19. с. м. і в суботу 21. с. м.: фільгармонїчні концерти при співучасти Брониславa Губермана, скрипкаря.

— В двох ще концертах „**Льв. Фільгармонії**“ (14. і 15. марця) взяла участь п-на Сельма Курц, відсьпівавши арию з Тробадура (перед вязницею), вальса з »Міньон«, арию (пазя) з »Маскового бялю«, чардаша з »Лилика« Ів. Штравса і деякі пісні, іменно Ґріґа »Я люблю тебе«, Тавбера »Птичка в лїсї«, Невядомского »Зося« і Ґаля »Тож люби«. Публика заповнила просторий амфітеатр по береги, оплескам не було кінця, артистку попращано овацийно. — Орхестра виявала ся з своєї задачі знаменито у всїх точках. В проґраму увійшли »Осїнь« Ґріґа, »серенада« Брамса (яко новість), частини з Танеєва світи, Массенета »Scenes pittoresques«, вперве сінфонїя Брукнера (ч. 3.), Двожака »Карнавал« і Чайківского »Рік 1812« (яко новість). Для музиків був се артистичний пир. Сінфонїя пок.

Брукнера, (б. професора музики віденьскої консерваториї і орґаніста) зробила дуже любе вражінє. Она відзначає ся богатством мельодиї, артистичною розробіткою тем в клясичній формі, а хоч Брукнер не жалував поліфонії, контрапункту і орхестральних красок, то мимо того вийшов єго твір ясним та прозрачним. Заслуга в тім діриґента, п. Челяньского і умних сил орхестральних. Неменше добре вражінє зробила і Брамса »серенада« під хорошим проводом п. Мельцера. Кульмінацийною точкою в проґрамі онцертовій з 15. марця була однакож оратория Чайківского »Рік 1812«, котрою автор змалював борбу Росиї з Наполеоном. По короткій інтродукциї чуємо молитву (на два крилоси), з котрою на устах війска російскі ідуть в непевний і тяжкий бій з екзекутором завіщаня Людвика XIV, кровавим Наполеоном, котрому яко монарсї, мала покорити ся вся на атоми роздроблена Европа. Починає ся бій, ілюстрований дуже плястично (і для невеликого знатока музики) відповідними, живими ритмами. Борючі сторони ілюструє марсилїянка і тропак. Теми ті борють ся в музиці, неначе живі війска, посеред ревоту пушок, воєнних труб і диких криків та зойків кровавої розправи. Звільна затихає марсилїянка, війска російскі, видимо, беруть верх. Імн молитви, на вступі лише нашкіцований, усиляє ся і переходить в благодарственну молитву побідників, супровожану звонами і пушочними стрілами. Се молитва всего народу, грімка, торжественна і щира подяка Всевишньому за побіду над ворогом. З темою молитви мішає ся в кількох тактах і мельодия російского державного імну. Чайківского оратория робить імпозантне вражінє. Подібно ефектовного музичного твору не посїдає мабуть ніяка европейска лїтература. Оратория не подобала ся лише деяким рецензентам »вшехпольских« дневників, а то задля імну російского, котрим кінчить ся оратория, хоч імн той в часах Александра I. повинен би мати инше значінє і для польскої суспільности. А чи на інтернаціональне становиско так тяжко знести ся декому на поли штуки? Чехів Поляки не люблять, а імн народний таки у сих двох народів однаковий. Шовінїзм в музиці — не на місци. *Н. В.*

Телеґрами.

Відень, 16. марця. В сїм тижни буде чотири засїданя палати послів від вторника до пятниці. На дневнім порядку тих засїдань є перше читанє угоди з Угорщиною.

Відень, 16. марця Президент кабінету др. Кербер повідомив дальматиньских послів, що сойм Дальмациї буде скликаний підчас великодних ферий на коротку сесию.

Відень, 16. марця. Президент Каринтиї п. Фрайденеґ має уступити в найблизших днях.

Льондон, 16. марця. Мінїстер кольонїй Чемберлен повернув з полудневої Африки. В Сутамптон принято єго овацийно. Мінїстер заявив, що після єго гадки мир заключений з Бурами буде тривкий, однак не треба перецїнювати осягнені доси вислїди.

Борислав, 16. марця. На терені копальнї фірми Мікуцкий і Перуц згоріла вчера котлівня з пятьма кітлами. Шкода була обезпечена.

Товариство взаїмних обезпечень

ЛЬВІВ РИНОК Ч. 10.

„ДНЇСТЕР"

ДІМ „ПРОСЬВІТИ"

одиноке руске товариство асекурацийне, засноване в 1892. р.

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є надвишку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНЇСТЕР — виплачує **шкоди** дуже скоро а оцїнку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНІСТРА — полїси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНЇСТЕР — посередничить при обезпеченях на житє в краківскім Товаристві, відступає часть провізиї з таких обезпечень на **рускі** добродїйні цїли; длятого на житє треба обезпечати ся тілько через »Днїстер«.

ДНІСТРА — **фонди** виносять з кінцем 1902. р. 838.364 К і всї уміщені в цїнних паперах пупілярних.

ДНЇСТЕР — **удїляє аґенциї селянам** особливо там, де єще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНІСТРА — аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї.

Всїлякі

КУПОНИ

і

вильосовані

цїнні папері

виплачує без потрученя провізиї або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від І-го мая 1902.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годинї	до Львова
		6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
		6·20	з Чернівцїв (Іцкан, Галацу), Чорткова
		6·50	з Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.
		7·45	з Янова
		7·40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче
		8·00	„ „ на дв. головний
		8·10	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		8·15	з Сокаля, Рави рускої
	1.35	8·50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
		10·25	з Ряшова, Любачева
		11·55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)
		1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
		1·23	з Янова
	2·20		з Підволочиск, Копичинцїв на дв. Підз.
	2·35		„ „ на дв. голов.
		3·14	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.
		4·40	з Самбора, Стрия, Сколього (1/5 – 30/9)
		5·11	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
		5·35	„ „ „ на дв. голов.
	1·45	5·40	з Чернівцїв, Іцкан
		5·50	з Кракова
Ніч			
		6·00	з Сокаля, Белзця і Любачева
		8·04	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
		9·12	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
	12·15	9·20	з Чернівцїв, Букарешту
		9·25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)
8·40		9·50	з Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Розвадова
2·51		10·03	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
		10·02	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
		10·20	„ „ „ на дв. голов.
		10·50	з Лавочного (Пешту) Хирова Калуша
		3·14	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
		3·35	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годинї	зі Львова
		6·25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
	1 55	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
	2·09	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
		6·35	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
	8·30	8·40	до Кракова (Відня, Праги), Берлина
	2·55		
		9·00	до Лавочного, Хирова, Калуша
		9·15	до Янова
		9·50	до Белзця, Сокаля, Любачова
		10·30	до Чернівцїв, Потутор
		10·40	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.
	2·40	10·57	„ „ дв. гол.
		1·25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлю і сьвята
		2·15	до Брухович від 15 мая до 14. вересня в недїлї і сьвята
		3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
		3·15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
		3·26	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.
		3·30	до Ряшева, Хирова, Любачева
Ніч			
		6·10	до Станиславова, Жидачева
	12·45	6·20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
		6·30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни а від 16. вер. до 30. цьвіт. 1903. щоденно
		6·35	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		7·10	до Сокаля і Рави рускої
		8·16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
		8·25	до Перемишля
		9·00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
		9·20	„ „ дв. Підзамче
		10·05	до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
	2·51	10·30	до Іцкан, Чорткова
		11·00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
		11.10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
		11·32	„ „ дв. Підзамче
		4·15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
		5·50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) удїляє пояснень в справах зелїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Товариство взаїмного кредиту

„Днїстер"

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові

ПОЗИЧКИ — удїляє своїм членам на 5½% і 1% додатку на кошти адмінїстрациї, за предложенєм документів виказуючих достаточну гіпотеку.

СПЛАТУ — позичок розкладає догідно на рати до 10 лїт. **Сума позичок** інтабульованих і за порукою: 1,239.243 корон.

Членом — може бути тілько обезпечений тревало в »Днїстрі« від огню.

Удїл — членьский виносить 50 К, вписове 2 К. **Число членів:** 2.391 з 2.501 удїлами на 125.050 К.

Вкладки — щадничі приймає »Днїстер« і опроцентовує по 4% від ста. **Сума вкладок** на 1.256 книжочках 1,103.333 корон.

Чистий зиск — розділяє ся частию на дивіденду для членів, частию на публичні добродїйні цїли: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цїли роздано дотепер з Товариства кредитового 10.840 корон.

ІНФОРМАЦИЙ — в справах позичок удїляє Дирекция і аґенти.

31/12 1902. **ДИРЕКЦИЯ.**

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского.